

Punainen Risti
Röda Korset

HANDBOK FÖR MÅNGSIDIG VÄNVERKSAMHET

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
SPELREGLER FÖR VÄNVERKSAMHETEN	4
ANVISNINGAR FÖR VÄNVERKSAMHETEN	6
Vänverksamhet ansikte mot ansikte och på nätet.....	6
Att röra sig tillsammans med klienten och ledsaga	6
Att sköta vänkundens ärenden	7
Utmanande situationer och att ta upp svåra frågor.....	8
Hänvisning till tjänster.....	8
Att göra en orosanmälan.....	9
Anmälan till barnskyddet	10
Självmondsbenägen klient – hur ska man agera?	11
Utredning av brottslig bakgrund	13
Kostnader som uppstår i verksamheten och ekonomiskt stöd för verksamheten	14
Stöd från Studiecentralen Sivis	14
Dataskyddsanvisning för vänförmedlingen och dataskyddsbeskrivning för klienter inom vänverksamheten	14
Försäkringar	15
MATERIAL OCH ANDRA NYTTIGA WEBBPLATSER FÖR VÄNVERKSAMHETEN	16
Nyttiga webbplatser från samarbetspartner och andra aktörer.....	16

INLEDNING

Du håller nu i en handbok för vänverksamheten. Syftet med handboken är att underlätta arbetet särskilt för vänförmedlare och vänförmedlingsteam i introduktionen och stödet av frivilliga vänner.

Handboken innehåller merparten av anvisningarna för vänverksamheten. Det som inte finns i materialet hittar du på Frivilliginfo under sidorna för vänverksamheten och vänförmedlarna. Anvisningarna är praktiska och konkreta och ger vägledning exempelvis om hur man ska agera i utmanande situationer.

I slutet av handboken finns länkar till material som används inom vänverksamheten. Om du använder pappersversionen kan du hitta rätt material genom att till exempel söka på länkarnas namn med en sökmotor. Materialen finns på Frivilliginfo under sidorna SPR Vänverksamhet och Vänförmedlare. Dessutom finns länkar till andra organisationers webbplatser som kan vara till nytta inom vänverksamheten.

Om du upptäcker föråldrad information i handboken eller saknar någon särskild anvisning, ber vi dig kontakta social välfärds personal vid Röda Korsets centralbyrå. Kontaktuppgifter finns på Röda Korsets webbplats: <https://www.rodakorset.fi/kontaktuppgifter> under Linjen för välmående och organisationsutveckling.

SPELREGLER FÖR VÄNVERKSAMHETEN

Med vanliga människors färdigheter

Röda Korsets vänner stöder kunden med vanliga människors färdigheter och resurser. Frivilliga inom vänverksamheten utför inte yrkesmässiga arbetsuppgifter, även om de skulle ha kompetens för det (t.ex. vårdarbete, städning eller renoveringar). Både för vänkunden och den frivilliga är det viktigt att samspelet präglas av frivillighet och inte får drag av klientarbete inom social- eller hälsovården. En vän finns närvarande, samtalar och lyssnar, följer med på promenader, till stan eller kanske på bio.

Oavlönad verksamhet

Den frivilliga får ingen lön för sitt engagemang i vänverksamheten och verksamheten är avgiftsfri för kunden. Vänkunden får inte ge pengar eller någon annan form av ersättning till den frivilliga.

Frivillighet

Alla deltar frivilligt och av egen vilja. Var och en får välja den verksamhetsform som passar bäst och bestämma hur mycket tid man vill använda. Den frivilliga kan välja uppgifter som ger glädje och välbefinnande, och uppgifterna kan bytas vid behov. Alla har rätt att säga "nej" till önskemål eller uppdrag som känns för krävande, olämpliga eller obehagliga.

Tillförlitlighet

Den frivilliga är tillförlitlig. Även om deltagandet är frivilligt har man förbundit sig att göra det man har lovat. Det är viktigt att ta hand om sina egna resurser och inte lova mer än man hinner eller orkar med, utan använda så mycket tid och energi på frivilligverksamheten som passar en själv. Inom vänverksamheten bygger tillförlitlighet på att överenskomna uppgifter, tidtabeller och mötestider hålls. Eventuella förändringar meddelas i god tid enligt god sed. Om man måste avsluta sitt uppdrag eller får förhinder ska vänförmedlaren informeras.

Tystnadsplikt och konfidentialitet (obs. även i sociala medier!)

Som vän inom Röda Korset omfattas du av tystnadsplikt. Verksamheten bygger på förtroende från båda parter, och den frivilliga får inte berätta om vän kundens angelägenheter för utomstående utan kundens samtycke. Tystnadsplikten gäller också i sociala medier och fortsätter att gälla även efter att vänrelationen har avslutats.

I problemsituationer kan den frivilliga dock framföra sin oro till vänförmedlaren eller den anställda som ansvarar för vänverksamheten. Den frivilliga ska inte behöva bära oro och ansvar ensam. Frågor kan också diskuteras i strikt förtroende med andra personer som är engagerade i vänverksamheten.

Opartiskhet

Som vän är din viktigaste uppgift att stödja och lyssna. Om en svår situation uppstår kan ni tillsammans fundera på möjliga lösningar. Den frivilliga tar inte någons parti och blandar sig inte i konflikter mellan andra människor. Enligt principen om opartiskhet tar organisationen inte heller ställning i frågor som gäller till exempel religion eller politik. Inom frivilligverksamheten hjälper man den som har störst behov av hjälp, oavsett livsåskådning, religion, språk eller hudfärg.

Verksamhet på den hjälpsökandes villkor

Hjälpen ges på den hjälpsökandes villkor. Den frivilliga ska respektera kundens självständighet och självbestämmanderätt. Den frivilliga kan inte fatta beslut för någon annan utan går bredvid, lyssnar och ger stöd.

Jämlikhet

Vänverksamheten bygger på mänsklig samverkan där ömsesidig respekt och jämlikhet är centrala värden. Vänner möter varandra som jämlikar, även om de är olika. I verksamheten värdesätts och respekteras varje person som den är, och allas tankar och åsikter beaktas.

Glädjen i verksamheten

Frivilligverksamheten skapar glädje och välbefinnande för dem som deltar. Verksamheten är gemensam, frivillig och positiv, och dess utgångspunkt bör därför vara positiv. Frivilligverksamheten ska inte bli en obehaglig plikt utan ge glädje åt alla parter. Den frivilliga har rätt att avsluta sitt uppdrag om hen så önskar.

Den frivilliga vännen har rätt att

- delta i frivilliguppdrag inom Röda Korsets verksamhet i enlighet med sina färdigheter och intressen
- få den utbildning, information, handledning och det stöd som behövs för uppdraget
- delta i planeringen och utvecklingen av verksamheten samt som medlem påverka beslutsfattandet
- verka i en trygg verksamhetsmiljö
- få och ge respons samt känna sig uppskattad
- utvecklas i sin roll som frivillig.

Den frivilliga vännen har skyldighet att

- agera i enlighet med Röda Korsets värderingar och principer samt de riktlinjer och regler som gäller inom Finlands Röda Kors
- engagera sig i verksamheten i den omfattning som frivilligt och enligt överenskommelse utlovats
- delta i den introduktion och utbildning som uppdraget kräver

- informera om brister eller risker som upptäcks i verksamheten
- iaktta den tystnadsplikt som uppdraget vid varje tidpunkt förutsätter.

ANVISNINGAR FÖR VÄNVERKSAMHETEN

Vänverksamhet ansikte mot ansikte och på nätet

Som frivillig vän kan man vara verksam antingen ansikte mot ansikte eller på nätet. En frivillig nätvän kan föra enskilda, anonyma samtal med sin vän på det sätt som ni själva väljer, till exempel via e-post eller olika chattapplikationer. Nätvänskap är inte bunden till tid eller plats.

För att bli frivillig nätvän ska man genomföra vänkursen samt självstudiematerialet **Nätstödjare inom Röda Korset** i lärmiljön Kompassi. När den frivilliga har slutfört utbildningarna kan hen fylla i en profil för nätvänsverksamheten.

Mer information: [Att vara frivillig som nätvän](#)

Nätvänsverksamheten samordnas helt av centralbyrån, och nätvänsförmedlingen är en egen förmedlingsverksamhet. Förmedlarens uppgift är att informera om verksamheten både till frivilliga och till personer som söker en vän.

En förfrågan om en nätvän kan lämnas här: www.rodakorset.fi/natvan

En förfrågan om en vän för träffar ansikte mot ansikte kan lämnas här: www.rodakorset.fi/vanformedling

OBS! Det är mycket viktigt att vänförmedlingens kontaktuppgifter är uppdaterade i det elektroniska förmedlingssystemet, eftersom de visas på de nationella webbsidorna för personer som söker en vän.

Att röra sig tillsammans med klienten och ledsaga

En vän kan delta i olika aktiviteter och färdas på det sätt som passar dem bäst, använda olika transportmedel och delta i olika evenemang. Utgångspunkten är att verksamheten inte ska medföra kostnader för någon av parterna. Mindre utgifter, såsom kostnader för lokaltrafik eller cafébesök, betalas av var och en själv.

Frivilliga inom vänverksamheten fungerar också ofta som ledsagare för kunden, antingen vid enstaka tillfällen eller regelbundet. Den rekommenderade maximala längden för ett ledsagaruppdrag är fyra timmar.

Oftast får den frivilliga ledsagaren följa med i taxi eller annan transport utan kostnad i båda riktningarna. Enligt FPA:s anvisningar kan ledsagarens resor i vissa fall ersättas. Så är dock inte alltid fallet, och det kan hända att den ledsagade personen blir kvar på sjukhuset medan den frivilliga saknar transport för återresan.

I enlighet med de nationella anvisningarna om **kostnadsersättningar har den frivilliga möjlighet att få ersättning för sina resekostnader om situationen är motiverad och detta har avtalats på förhand.**

Ledsagaruppdrag kan uppstå med kort varsel, och det är inte alltid möjligt att komma överens om ersättningar i förväg i varje enskilt fall. Om avdelningen bedriver ledsagarverksamhet är det därför bra att den person som ansvarar för vänverksamheten går igenom anvisningarna om kostnadsersättning tillsammans med de frivilliga samt med avdelningens styrelse eller ekonomiansvariga och i förväg kommer överens om hur sådana situationer ska hanteras. Det är viktigt att de frivilliga känner till att ersättning av kostnader i undantagsfall ska vara motiverad och på något sätt överenskommen på förhand.

Om kundens hälsotillstånd är sådant att det krävs professionell kompetens för att kunna röra sig tillsammans med personen, hör uppdraget inte till en frivillig inom vänverksamheten. Den frivilliga fungerar som sällskap åt kunden, inte som vårdare. Den frivilligas uppgift är inte heller att ansvara för transport av kundens hälsouppgifter eller att sköta klientens känsliga ärenden (till exempel sådana som gäller hälsotillståndet) på dennes vägnar.

Mer information: [Anvisning: Frivilliga som ledsagare.pdf](#)

Att sköta vänkundens ärenden

Frivilliga sköter inte sina kundens ekonomiska ärenden. Rekommendationen är också att frivilliga inte hjälper kunder att fylla i blanketter eller ansökningar som ska skickas till myndigheter. Röda Korset kan inte ta ansvar för eventuella fel som frivilliga gör vid ifyllandet av blanketter. Den frivilliga kan däremot hjälpa kunden att ta reda på var det finns hjälp att få med att fylla i blanketter.

Frivilliga ska inte heller hjälpa kunden att logga in på nätbanken eller andra e-tjänster där de kan få tillgång till kundens lösenord eller andra identifieringsuppgifter.

Frivilliga kan däremot ge allmän handledning och stöd i användningen av olika digitala tjänster (till exempel med hjälp av nätbankens övningsversioner) eller följa med kunden till banken eller en myndighet så att kunden själv kan sköta sina ärenden.

Mer information: [Anvisning: Frivilliga som handledare.pdf](#)

Hundar i vänverksamheten

En frivillig kan på eget ansvar ta med sin hund för att glädja en kund, om detta passar kunden. I sådana fall är det särskilt viktigt att säkerställa att hunden inte under några omständigheter är aggressiv mot människor och att den inte reagerar starkt på oväntade situationer.

Röda Korset har ingen försäkring för hundar som deltar i verksamheten. Vännen ska därför se till att hunden omfattas av en försäkring som täcker eventuella person- och sakskador som hunden kan orsaka.

Om hunden besöker en institution ska detta avtalas med personalen på förhand. Särskild hänsyn ska tas till eventuella allergier och personer som är rädda för djur.

Man bör också komma ihåg att det på institutioner kan finnas personer med exempelvis minnessjukdomar, som utan avsikt kan skada ett husdjur genom att till exempel trampa på svansen eller på annat sätt hantera djuret oförsiktigt.

Mer information: [Anvisning: Hundar i vänverksamheten.pdf](#)

Utmanande situationer och att ta upp svåra frågor

Inom vänverksamheten kan man ibland möta situationer där vänkunden behöver professionell hjälp och stöd. Den frivilliga bör utan hög tröskel kontakta vänförmedlaren om hen är osäker på hur hen ska agera eller om något som gäller kunden väcker oro. I motsvarande situationer ska vänförmedlaren kontakta den ansvariga distriktsanställda.

Samtidigt är det viktigt att den frivilliga kommer ihåg spelreglerna för vänverksamheten och respekterar kundens självständighet och självbestämmanderätt. Den frivilliga kan inte fatta beslut på kundens vägnar.

En frivillig kan ibland känna oro för en kund. Då är det viktigt att ta upp oron med kunden på ett respektfullt sätt. Att ta upp en fråga grundar sig på frivilligens egna iakttagelser. Det kan handla om något konkret, till exempel oro över kundens alkoholanvändning, depression, trötthet eller hur personen klarar av att hantera en makes eller makas död. Det kan också handla om en mer abstrakt upplevelse, till exempel att kundens uppträdande eller personlighet har förändrats.

När är det dags att ta upp saken?

- när kunden verkar till exempel orolig, ångestfylld eller frånvarande
- när du själv märker något som avviker från det normala
- när kunden tydligt försöker berätta något men inte riktigt får fram det
- när du upplever att något känns oroande.

Det är bra att ta upp sin oro i ett tidigt skede, så snart frågan börjar kännas bekymmersam. Vid behov kan man diskutera situationen med exempelvis en vänförmedlare eller en vänmentor. Det finns olika sätt att ta upp oro. Det är mycket viktigt att bevara förtroendet och att bemöta kunden med respekt.

- Fundera på förhand över vilka instanser som vid behov kan ge professionellt stöd.
- Uttryck din egen oro. Var respektfull, lyssna och ge positiv respons.
- Hjälp kunden vidare till lämpligt stöd vid behov.

Hänvisning till tjänster

En frivillig kan möta situationer där en vänkund behöver professionell hjälp och stöd. I sådana situationer ska kunden hänvisas till lämpliga professionella tjänster.

När man hänvisar en kund till tjänster är det kundens behov som står i centrum, och kunden är den beslutande parten. Den frivilligas uppgift är att vägleda och stödja. När den frivilliga märker att kunden behöver professionellt stöd är det bra att ta upp saken med kunden så snart som möjligt.

Den frivilliga uppmuntrar kunden att föra ärendet vidare och erbjuder hjälp och stöd om kunden önskar det. Den frivilliga kan också uppmuntra kunden att ta upp frågan med eventuella anhöriga. Vid behov kan den frivilliga även informera vänförmedlaren eller en vänmentor om kundens behov av stöd.

När man hänvisar en kund till tjänster kan man ställas inför känsliga frågor som kräver särskild taktfullhet, till exempel frågor som rör minne, psykisk hälsa eller missbruk. Det är bra att noggrant fundera över hur man tar upp saken, eftersom tillvägagångssättet kan ha avgörande betydelse för hur situationen utvecklas.

Det är också viktigt att den frivilliga kommer ihåg spelreglerna för vänverksamheten, de överenskommelser som gjordes vid det första mötet och att hålla fast vid sina egna gränser. Den frivilliga bör vara medveten om att kunden själv ansvarar för sitt välbefinnande. Den frivilliga är en vän, en medmänniska och en person som går vid sidan av.

Finlands Röda Kors har samlat hjälplinjer här (på finska):
[Hitta hjälplinjer – Röda Korset](#)

Att göra en orosanmälan

En **orosanmälan** kan göras om en person som fyllt 18 år när det finns oro för personens välbefinnande, hälsa eller säkerhet. En orosanmälan kan till exempel vara aktuell om personen har ekonomiska svårigheter, missbruksproblem eller inte klarar av att bo självständigt. En orosanmälan kan också göras om det finns misstanke om att någon har blivit utsatt för människohandel.

Socialtjänsten utreder situationen och erbjuder personen hjälp och tjänster för att stödja honom eller henne i den aktuella livssituationen.

Om oro uppstår ska den frivilliga kontakta vänförmedlingen. Vänförmedlaren ska i sin tur kontakta den anställda som ansvarar för verksamheten.

Anvisningar för hur man gör en orosanmälan finns här: [Att göra en orosanmälan inom Röda Korsets vänverksamhet.pdf](#)

Om den frivilliga är orolig för att kundens hälsa eller liv är omedelbart hotat ska hen kontakta nödcentralen (**112**) och samtidigt informera vänförmedlaren eller den anställda i det egna distriktet som ansvarar för verksamheten.

Myndigheter, såsom anställda inom hemvården, har anmälningsskyldighet om de upptäcker säkerhetsrelaterade problem i exempelvis en äldre persons hem. Säkerhetsproblemen kan gälla framkomlighet och allmän boendesäkerhet samt

brand- och utrymningssäkerhet. Denna anmälningsskyldighet gäller inte frivilliga. Frivilliga har däremot en viktig roll i att uppmärksamma och föra vidare eventuella missförhållanden de observerar, till exempel till hemvårdens personal.

Om situationen väcker frågor eller osäkerhet kan den frivilliga diskutera sin oro kring kunden med en vänförmedlare eller den anställda i det egna distriktet som ansvarar för vänverksamheten. I situationer där det finns risk eller oro bör detta alltid göras.

Anmälan till barnskyddet

En barnskyddsanmälan kan göras när det finns anledning att misstänka att behovet av barnskydd för ett barn bör utredas. Barnskyddsanmälan är en väg till stöd och tjänster. Genom anmälan får socialtjänsten möjlighet att erbjuda barnet och dess närstående det stöd som behövs. Observera att även om barnet redan är kund inom socialvården eller barnskyddet ger anmälan viktig tilläggsinformation till myndigheterna, vilket kan bidra till att stödet utformas på ett bättre sätt. För att göra en barnskyddsanmälan krävs inte samtycke från barnet eller barnets vårdnadshavare. Vem som helst kan göra en barnskyddsanmälan.

Bakgrunden till en anmälan kan vara många olika omständigheter, till exempel:

- försummelse av barnets eller den ungas behov eller att barnet lämnas utan omsorg
- misshandel eller sexuellt utnyttjande, eller misstanke om sådant
- barnets eller den ungas eget missbruk, psykiska ohälsa eller självmordsbenägenhet
- vårdnadshavarens missbruksproblem, psykiska ohälsa, bristande ork eller försummelse av egen vård
- avsaknad av ett stödjande nätverk i vardagen, om detta äventyrar barnets eller den ungas välbefinnande
- en svår ekonomisk situation som äventyrar omsorgen om eller utvecklingen av barnet eller den unga
- upprepade frånvaro från skolan eller försummelse av skolgången
- att barnet eller den unga har ett oskäligt stort ansvar för familjens vardag, till exempel på grund av en förälders sjukdom.

Barnskyddsanmälan görs till socialtjänsten i den kommun där barnet eller den unga bor. Anmälan kan göras per telefon, med en blankett eller genom ett besök på socialbyrån. På grund av uppgifternas känsliga natur ska anmälan inte skickas via oskyddad e-post.

Om oro uppstår ska du kontakta vänförmedlingen. Vänförmedlaren ska i sin tur kontakta den anställda som ansvarar för verksamheten.

Mer information: [Anvisning: Att göra en barnskyddsanmälan inom Röda Korsets vänverksamhet.pdf](#)

Självmondsbenägen klient – hur ska man agera?

Om en frivillig blir orolig för att en kund kan vara självmondsbenägen är det viktigt att tänka på följande:

- Alla självmondsstankar och hänvisningar till självmond ska tas på allvar.
- Att fråga om självmondsstankar ökar inte sådana tankar och ökar inte heller risken för självmond.
- Det är viktigt att hjälpa klienten att strukturera sin situation genom samtal, så att känslorna kan lugna sig.
- Stressa inte kunden och försök själv att förbli lugn. Kundens känslor ska tas på allvar och får inte förringas.

Om det är möjligt och den frivilliga känner sig bekväm med det, kan situationen tas upp direkt och öppet:

- Har kunden en konkret självmondsplan?
- Har hen funderat på hur och när hen skulle genomföra ett självmond? (Ju mer konkret planen är, desto större är risken.)
- Har hen använt alkohol, droger eller läkemedel? (Detta ökar risken.)
- Har hen tidigare gjort självmondsförsök? (Detta ökar risken.)
- Påminn kunden om att självmond inte är det enda alternativet och att det inte är nödvändigt att gå vidare med de tankar eller planer som finns.

Om situationen är akut och samtalet inte verkar hjälpa, ska du kontakta eller uppmana kunden att kontakta:

Nödcentralen 112.

Om situationen inte kräver att nödcentralen kontaktas kan klienten uppmuntras att ta kontakt med följande stöd- och krisinstanser:

Viktiga stödinstanter och krisstjänster

MIELI Kristelefonen

 Svenskspråkig kristelefon [09 2525 0112](tel:0925250112)

Telefonjouren är öppen:

- må och ons kl. 16-20
- tis, tors och fre kl. 9-13

Kriscentralsnätverket (MIELI rf)

- Erbjuder samtalsstöd och hjälp **ansikte mot ansikte på olika orter i Finland**
 <https://mieli.fi/sv/>

För unga som har ansökt om en vän

Röda Korsets ungdomsjourer:

<https://www.rodakorset.fi/vart-arbete/hemland/de-ungas-skyddshus/>

Även på nätet: <https://www.rodakorset.fi/nettiturvis/>

Öppet dagligen kl. 17.00–10.00.

Du kan ringa vilken ungdomsjour som helst:

- **Esbo:** 09 8195 5360
- **Helsingfors:** 09 622 4322
- **Vanda:** 09 871 4043
- **Tammerfors:** 040 556 6661
- **Åbo:** 02 253 9667

Sekasin-chat

Anonym chattstöd för unga:

 [Sekasin-chatten – stödsamtal för unga](#)

Nödcentralen

 112

Ring omedelbart i situationer där någons liv eller hälsa är i fara.

Om den frivilliga i anonymt nätarbete bedömer att klientens självmordsrisk är hög, är det bra att:

- **uppmuntra kunden att söka hjälp**, i en akut situation via nödcentralen och i andra situationer till exempel via kristelefonen.
- **be kunden uppge sitt namn och sina kontaktuppgifter** och vid behov ringa **112** eller försöka ta reda på vem som kan komma till kunden om situationen är akut.
- **fortsätta samtalet tills hjälp har kommit fram**. Kunden ska inte lämnas ensam.
- **söka stöd för sig själv vid behov** från Röda Korsets ungdomsjourer (kontaktuppgifter ovan).

Efter situationen

Om en vänkund uttrycker självmordstankar eller uppvisar självmordsbenägenhet ska detta alltid meddelas den egna vänförmedlingen eller nätvänsförmedlingen (verkkoystava@redcross.fi).

Om du efter samtalet fortfarande känner oro för vänkunden ska du kontakta en anställd vid Röda Korset i ditt eget distrikt eller vid en ungdomsjour för att få stöd kring en eventuell barnskyddsanmälan eller orosanmälan.

Det är också viktigt att den frivilliga efteråt får möjlighet att bearbeta situationen och samtala om vad som hände, vilka känslor samtalet väckte och hur ärendet kommer att hanteras framöver.

Vid ett avlastande samtal ska den frivilliga kontakta sin egen vänförmedlare eller kontaktpersonen för vänverksamheten i den egna avdelningen och vid behov den person vid distriktskontoret som ansvarar för vänverksamheten.

Kontaktuppgifter till avdelningar och distrikt finns här:

 <https://piirit.punainenristi.fi/sv/>

Utredning av brottslig bakgrund

För att utreda brottsbakgrunden hos frivilliga som arbetar med minderåriga har en lag stiftats (148/2014). Syftet med lagen är att skydda barns personliga integritet inom frivilligverksamhet samt att främja barnets uppväxt, utveckling och välbefinnande.

Inom Finlands Röda Kors vänverksamhet ska brottsbakgrunden alltid utredas för:

- frivilliga över 18 år som fungerar som enskilda vänner åt minderåriga unga
- frivilliga över 18 år som regelbundet ensamma fungerar som gruppleddare i vängrupper för minderåriga unga
- nätfrivilliga över 18 år som arbetar med minderåriga.

Om den frivilliga inom vänverksamheten är under 18 år gäller som huvudregel att brottsbakgrunden ska utredas när en vuxen person vistas ensam tillsammans med en minderårig.

Om en minderårig vänfrivillig arbetar tillsammans med en vuxen vänfrivillig ska den vuxna frivilligens brottsbakgrund utredas. Detta gäller när den vuxna och den minderåriga vänfrivilliga verkar tillsammans på tu man hand. Regeln gäller också vid gemensamma besök, till exempel hos en äldre person, eftersom verksamheten kan innehålla situationer där de frivilliga vistas ensamma tillsammans.

Det är inte möjligt att kräva en utredning av brottsbakgrunden av en kund inom vänverksamheten. Därför rekommenderas det inte att en minderårig frivillig ensam besöker en myndig vänkund. Om ungdomar deltar i verksamheten är det bäst att de arbetar parvis eller till exempel besöker ett servicehus i grupp.

Om en frivillig eller kund under 13 år vill delta i vänverksamheten krävs vårdnadshavarens tillstånd, eftersom dataskyddslagstiftningen förutsätter vårdnadshavarens samtycke till behandling av personuppgifter för personer under 13 år.

Mer information: [Anvisning: Minderårig i vänverksamheten.pdf](#)

Ansvaret för att utreda brottsbakgrunden och säkerställa en trygg verksamhetsmiljö ligger alltid hos den som ordnar verksamheten, det vill säga distriktet eller avdelningen.

Observera: Ett utdrag ur straffregistret får inte begäras för ett frivilliguppdrag som varar kortare än tre månader.

Mer information samt bland annat den frivilligas samtyckesblankett för ansökan om utdrag ur straffregistret finns här: [Utredning av brottslig bakgrund hos frivilliga som arbetar med barn](#)

Se även: [Ungdomsverksamhet – Röda Korset.](#)

Kostnader som uppstår i verksamheten och ekonomiskt stöd för verksamheten

Vänverksamheten ska i regel inte medföra några särskilda kostnader för den frivilliga. Praxis varierar mellan avdelningarna när det gäller eventuell ersättning för resekostnader. Huvudregeln är att eventuella resekostnader för besök hos vänkunden betalas av den frivilliga själv.

Resekostnader kan dock ersättas enligt överenskommelse. Läs mer i dokumentet: [Anvisning om kostnadsersättningar för frivilliga 2026](#)

Avdelningsbidrag

Avdelningen kan ansöka om bidrag för att stödja olika verksamhetsformer inom den egna avdelningen.

Mer information: [Bidrag till avdelningar](#)

Stöd från Studiecentralen Sivis

Avdelningar har möjlighet att ansöka om ekonomiskt stöd för att ordna utbildningar, om avdelningen själv ansvarar för arrangemangen. Det är också möjligt att ansöka om stöd för kamratlärandegrupper, till exempel seniorgrupper som samlas kring olika teman eller träffar för vänfrivilliga.

Mer information: [Samarbete med Studiecentralen Sivis](#)

Dataskyddsanvisning för vänförmedlingen och dataskyddsbeskrivning för klienter inom vänverksamheten

Vänförmedlaren förbinder sig i sitt uppdrag att följa Finlands Röda Kors etiska anvisningar för frivilliga. [De etiska anvisningarna finns här.](#)

Inom ramen för sina uppgifter har vänförmedlare möjlighet att se och behandla personuppgifter om både vänfrivilliga och vänkunder. Uppgifterna i sig är skyddade i det elektroniska registret, men det är viktigt att säkerställa att de används på rätt sätt. För förmedlaren är det viktigt att förstå att all information som kan kopplas till en person utgör personuppgifter. Personbeteckning, sjukdomar, favoritmat eller till och med midsommarplaner är alla personuppgifter, och behandlingen av dem ska följa dataskyddslagstiftningen.

För vänfrivilliga gäller Finlands Röda Kors allmänna [Dataskyddsbeskrivning för frivilliga](#), medan kunderna inom vänverksamheten har en egen separat dataskyddsbeskrivning.

Dataskyddsanvisningen för vänförmedlingen finns här: [Dataskydd inom den elektroniska vänförmedlingen.pdf](#)

Dataskyddsbeskrivningen för kunder inom vänverksamheten finns här: [Dataskyddsbeskrivning – Vänverksamhetens klienter.pdf](#)

Försäkringar

Finlands Röda Kors frivilliga omfattas av nationella försäkringar som kompletterar den frivilligas egna försäkringar. Försäkringarna gäller i alla frivilliguppdrag inom Finlands Röda Kors.

Vid skador som inträffar inom Röda Korsets verksamhet är den frivilligas egna försäkringar (t.ex. olycksfalls-, liv- och hemförsäkring) primära. Finlands Röda Kors nationella försäkringar för frivilligverksamheten kompletterar dessa och tas i bruk när den egna försäkringen inte ersätter skadan.

Finlands Röda Kors nationella försäkringar för frivilligverksamheten

1. Olycksfallsförsäkring för frivilligverksamhet

(If, SP3552326)

Ersätter olycksfall som drabbar den frivilliga under verksamheten, såsom plötsliga och yttre händelser som orsakar personskada.

2. Organisationens ansvarsförsäkring

(LähiTapiola, 312-1044074-3)

Ersätter skador där en frivillig inom verksamheten orsakar skada på en annan person eller på dennes egendom.

Skador som drabbar en vänkund ersätts i första hand av kundens egen försäkring. Om skadan har orsakats av den frivilligas misstag eller till exempel vårdslöshet, ersätter ansvarsförsäkringen person- och sakskador som den frivilliga orsakat i samband med hjälpinsatsen. Om en skada inträffar ska den frivilliga utan dröjsmål kontakta den anställda i det egna distriktet som ansvarar för vänverksamheten.

Om en vän transporterar en klient i sin egen bil finns det ingen separat försäkring som ersätter skador på den frivilligas eget fordon.

Mer information: [Frivilligas försäkringar – Röda Korset](#)

MATERIAL OCH ANDRA NYTTIGA WEBBPLATSER FÖR VÄNVERKSAMHETEN

I detta avsnitt har länkar samlats som ger mer information, stöd och tips för genomförandet av vänverksamheten.

Material på Frivilliginfo:

- Sidor för vänverksamheten: [Vänverksamhet – Röda Korset](#)
- Nätstöd: [Näthjälp – Röda Korset](#)
- Sidor för vänförmedlare: [Vänförmedlare – Röda Korset](#)
- Hitta hjälplinjer (på finska): [Hitta hjälplinjer – Röda Korset](#)

Nyttiga webbplatser från samarbetspartner och andra aktörer

- [Äldreinstitutet](#)
- [FinFami – Anhörigas stöd för mentalvården centralförbundet rf](#)
- [MIELI Psykisk Hälsa](#)
- [Minnesförbundet](#)
- [Ungas psykhhus](#)
- [Närståendevårdarnas förbund](#)
- [Droglänken](#)
- [Sekasin-chatten](#)
- [Cancerorganisationerna](#)
- [Centralförbundet för de gamlas väl](#)
- [Garantistiftelsen \(På finska och engelska\)](#)